

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/94/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720202691
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8720202691.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Mariany Muránske v právnej veci mal. dieťaťa: Z. G., G.. XX.XX.XXXX, K. F. M., zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny O., dieťa rodičov: matka: Z. G., G.. XX.XX.XXXX, K. O., V. XXXX/X, právne zastúpená: JUDr. Oldrich Lejnar, LL. M., advokát, Pri zastávke 940/1, 060 01 Kežmarok, IČO: 37113801 a otec: B. Ž., G.. XX.XX.XXXX, K. I., I. XXX/XX, v konaní o zníženie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 14. 04. 2021, č. k. 15P/121/2020-85 takto jednohlasne

rozhodol:

I. Mení rozsudok súdu prvej inštancie tak, že znižuje výživné zo strany otca B. J., nar. XX. XX. XXXX na mal. Z. G., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 200 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne počnúc dňom 01. 04. 2021, ktoré výživné je otec povinný platiť vždy do 15.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, čím sa mení rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 07.06.2018, č. k. 14P/198/2017-59.

II. V prevyšujúcej časti návrh otca zamietá.

III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. M e n í s a rozsudok Okresného súdu v Poprade pod sp. zn. 14P/198/2017 zo dňa 07.06.2018 pokiaľ ním bolo rozhodnuté o výživnom na maloletú Z. tak, že toto výživné sa zo strany otca znižuje zo sumy 200,- eur mesačne na sumu 150,- eur mesačne počnúc dňom 01.04.2021, ktoré výživné je splatné vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca k rukám matky.

II. V prevyšujúcej časti súd návrh z a m i e t a .

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania“.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že od poslednej úpravy o výživnom, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 07. 06. 2018, č. k. 14P/198/2017-59 došlo k zmene pomerov tak na strane otca, ako aj na strane mal. Z.. V čase poslednej úpravy výživného mesačný príjem matky predstavoval 430 eur, príjem otca činil 1 200 eur mesačne a maloletá navštevovala 4.ročník základnej školy. Rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 07. 07. 2020, č.k. 15P/14/2019-138 bol návrh otca na zníženie výživného zamietnutý, pričom v tomto konaní súd vzal do úvahy možnosti riadneho pracovného pomeru na strane otca na Slovensku, kde by

dosahoval príjem 900 eur mesačne a v uvedenom čase otec mal vyživovaciu povinnosť len k mal. Z.. V súčasnosti maloletá navštevuje 7.ročník základnej školy, výdavky na dieťa sú bežné a keďže dieťa študuje dištančne, nerealizujú sa ani žiadne krúžky, čím nevznikajú výdavky súvisiaca s mimoškolskou činnosťou a voľnočasovými aktivitami dieťaťa. Matka s maloletou žijú v spoločnej domácnosti u jej rodičov, ktorým matka hradí náklady na bývanie 130 eur mesačne. Ďalšie výdavky sú spojené s poplatkami za smetie, internet a poisťku. Matka pracuje ako opatrovatelka s príjmom 632 eur mesačne, okrem toho si brigádnicke privyrába v gastroslužbách (pre I. A. A., s. r. o.), kde dosiahla príjem za mesiac september XXXX - 162 eur, október 2020 - 106 eur a december 2020 - 92 eur. Z dôvodu pandemických opatrení a pre uzavretie gastroslužieb v ďalších mesiacoch už príjem nemala. Otec mal. dieťaťa koncom roka 2018 ukončil prácu v zahraničí, kde pracoval ako stolár s príjmom 1 200 eur. Keďže zahraničný zamestnávateľ mu dlhoval na mzde, v priebehu roku 2019 mu bola postupne vyplatená mzda 6 000 eur. Od 15. 01. 2019 do 18. 03. 2019 bol otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, od 19. 03. 2019 pracoval vo firme N. s. r. o. s príjmom 900 eur mesačne. Pracovný pomer z dôvodu nedostatku zákaziek bol ukončený k 30. 04. 2020 dohodou. Od 01. 05. 2020 bol evidovaný na úrade práce bez nároku na podporu v nezamestnanosti, od 05. 10. 2020 do 18. 11. 2020 pracoval ako pomocný robotník pre firmu V. V., s. r. o. s príjmom 650 eur mesačne a od 02. 11. 2020 pracoval vo firme U. A. s. r. o., kde mal dohodnutú mzdu 696 eur mesačne. Pre túto firmu pracoval ako zlievač a pracovný pomer ukončil 15. 01. 2021 výpoveďou z jeho strany z dôvodu, že zamestnávateľ si nespĺnil podmienky bezpečnosti práce, nemal pre zamestnancov zabezpečené ochranné prostriedky a práca bola nebezpečná. Od 16. 01. 2021 bol opäť v evidencii uchádzačov o zamestnanie, táto evidencia trvá doposiaľ a v rámci nej sa zaučča v spoločnosti E. E., a. s., s možnosťou výkonu práce v budúcnosti. K zmene na strane otca došlo aj tým, že mu pribudla vyživovacia povinnosť k mal. M., nar. XX. XX. XXXX. Partnerka otca je v súčasnosti na materskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok 370 eur. Otec žil s partnerkou v spoločnej domácnosti, avšak z dôvodu riešenia zdravotných problémov priateľkinho syna pochádzajúceho z jej predchádzajúceho vzťahu, otec v súčasnosti býva v rodinnom dome u svojej matky a podieľa sa na chode domácnosti. Zároveň okrem mal. Z. hradí náklady týkajúce sa mal. dieťaťa, ku ktorému mu pribudla vyživovacia povinnosť.

3. Výživné súd znížil počnúc mesiacom apríl 2021, nakoľko mal za preukázané, že na strane otca aj dieťaťa došlo k zmene pomerov. Táto zmena pomerov na strane otca spočíva v tom, že mu pribudla vyživovacia povinnosť, ďalšou zmenou pomerov je tá skutočnosť, že otcovi napriek jeho dosiahnutej praxi v oblasti stolár, sa nepodarilo nájsť si po príchode zo zahraničia na Slovensku, adekvátnu prácu. V súčasnosti je potrebné brať do úvahy aj vzniknutú ekonomickú situáciu na Slovensku, kedy z dôvodu pandémie dochádza k zníženiu pracovných miest a celkovo možnosti uplatniť sa na trhu práce. Otec má v súčasnosti už novú rodinu, pribudla mu vyživovacia povinnosť, a preto nie je možné od neho vyžadovať, aby si našiel prácu v zahraničí a tak pokryl všetky náklady týkajúce sa oboch mal. detí. Na strane matky sa oproti poslednej úprave výživného čiastočne zvýšil príjem, ktorý v súčasnosti činí 632 eur, avšak príjem, ktorý matka dosahovala v gastroslužbách, kde si brigádnicke privyrábala, v súčasnosti už z dôvodu pandemických opatrení nemá. Teda nemožno konštatovať, žeby na strane matky došlo k výraznejšiemu zvýšeniu príjmu. Aj keď s pribúdajúcim vekom na strane mal. dieťaťa sa zvýšili výdavky, vzhľadom na zmenu pomerov na strane otca, súd znížil výživné zo sumy 200 eur mesačne na sumu 150 eur mesačne od 01. 04. 2021. Keďže otec žiadal znížiť výživné na sumu 85 eur mesačne od XX. XX. XXXX, t. j. od narodenia druhého dieťaťa, v tejto časti súd návrh otca zamietol odôvodňujúc, že výrazné zníženie výživného by radikálne znížilo životnú úroveň dieťaťa.

4. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 52 CMP.

5. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka. Uviedla, že z výpovede otca v priebehu konania vyplýva, že od januára 2021 je nezamestnaný bez akéhokoľvek príjmu, keďže nepoberá žiadnu podporu v nezamestnanosti, na ktorú údajne nemá nárok a zároveň nepoberá, resp. ani nepožiadala o pomoc v hmotnej núdzi, na druhej strane si dobrovoľne plní vyživovaciu povinnosť voči mal. synovi. Navyše každý mesiac otec posielal na účet svojej sestry sumu 500 eur, z tejto sumy sestra otca posielala matke výživné 200 eur, a zvyšok peňazí predstavuje splácanie dlhu, ktorý otec platí a tento predstavuje dlh matky voči jeho sestre. Teda otec dobrovoľne spláca dlhy odvolateľky, v dôsledku čoho nemá dostatok peňazí, aby mohol platiť výživné na mal. dcéru. V dôsledku oddĺženia matky došlo k čiastočnému zániku dlhu, ktorý mala odvolateľka voči sestre otca, pričom tento dlh vyplýva z uznesenia Okresného súdu Poprad, sp. zn. 17C/71/2014 zo dňa 27. 06. 2014, ktorým bol schválený súdny zmierny v znení: „Žalovaná sa zaväzuje zaplatiť žalobkyni sumu 19 670,34 eura a nahradiť iné trovy konania

vo výške 118 eur, všetko do 90 dní od právoplatnosti uznesenia o schválení súdneho zmiernu“. Z toho vyplýva, že na otca de iure neprešli žiadne záväzky odvolateľky, ktoré mala voči jeho sestre, čiže pokiaľ otec dobrovoľne spláca tento dlh svojej sestre, tak v žiadnom prípade táto skutočnosť nemôže byť dôvodom pre zníženie výživného. Naopak preukazuje, že otcova ekonomická situácia je úplne iná než ju deklaroval súdu, t. j. že nie je v hmotnej núdzi, v opačnom prípade by nemohol objektívne splácať svojej sestre z jeho strany de iure neexistujúci dlh. Ďalším faktom je skutočnosť, že otec je zamestnaný, pracuje pre spoločnosť E. E., s. r. o., T.: XX XXX XXX, so sídlom C. XXX/X, K.. Už len z hľadiska pracovnoprávných predpisov, resp. predpisov na úseku zamestnanosti je nezákonné, aby sa niekto hoc i len zaúčal bez nároku na odmenu (mzdu) tak, ako to tvrdí otec. Z toho dôvodu je zo strany matky dôvodné podozrenie, že otec získava svoje príjmy neoficiálnou cestou (laicky povedané prácou na čierno). Matka už konajúcemu súdu deklarovala, že na trhu práce je dostatok pracovných miest na pracovnú pozíciu stolár, a to nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí (napr. v susednom Rakúsku), čo by vôbec otcovi nebránilo i v súčasnosti pracovať v zahraničí a zároveň byť so svojou rodinou, čo napokon robí nie nezanedbateľná časť slovenskej pracovnej sily, a to nielen otcovia, ale aj matky, ktorí pre to, aby mohli svoje rodiny užiť, resp. zvýšiť svojej rodine životný štandard, odchádzajú za prácou do zahraničia. Faktom je, že európsky trh práce trpí nedostatočnou kvalifikovanou pracovnou silou, ktorá sa rieši práve migráciou pracovnej sily, či už z iných členských štátov Európskej únie, ale aj z tretích krajín. Preto má za to, že súd prvej inštancie sa absolútne nezaoberal potencialitou otca uplatniť sa na trhu práce; stroho len poukázal na nepriaznivú pandemickú situáciu súvisiacu s ochorením covid 19, pričom sa absolútne nezaoberal tým, ako táto nepriaznivá pandemická situácia ovplyvnila pracovný trh so stolármi a úplne zbagatelizoval zo strany matky predložené inzeráty, ponúkajúce voľné pracovné miesta na pozíciu stolár. Konajúci súd nevzal do úvahy aj fakt, že otec sa sústavné bráni plateniu výživného. Otec prvýkrát začal výživné na mal. Z. platiť, keď mala 5 rokov, pričom matke musel zaplatiť dlžné výživné späť. V tej dobe bolo určené výživné sumou 85 eur mesačne. Neskôr bolo výživné zvýšené na sumu 110 eur, ktoré platil približne po dobu 6 rokov. Následne, keď maloletá dovŕšila 11 rokov, matka podala návrh na zvýšenie výživného, kedy konajúci súd určil výživné 200 eur mesačne, a to rozsudkom Okresného súdu Poprad, sp. zn. 14P/198/2017 zo dňa 07. 06. 2018. Od tej doby otec opakovane navrhuje znížiť výživné na sumu 85 eur mesačne napriek tomu, že na strane oprávnenej mal. Z. nedošlo k zmene pomerov, t. j. k zmene jej opodstatnených potrieb a ani k zmene pomerov na strane matky, u ktorej došlo síce k navýšeniu jej nominálneho, nie reálneho príjmu výlučne len s súvislosťou s každoročným zvyšovaním minimálnej mzdy, pričom v tomto smere je nutné brať do úvahy infláciu - zdražovanie základných životných nákladov. Pokiaľ sa otec odvoláva na skutočnosť, že mu pribudla vyživovacia povinnosť voči synovi, k tomu odvolateľka uviedla, že jeho syn žije s matkou v L. a otec žije so svojou matkou a sestrou v I.. Faktom je, že oprávnené pravidelné potreby dieťaťa v dojčeneckom veku sú limitované výlučne len na plienky (cca 38 eur mesačne), ďalšie náklady sú v súvislosti s dojčeneckým oblečením, hračkami, čím takéto dieťa nemôže presiahnuť sumu 150 eur mesačne pre oboch rodičov, pričom otec ani nedeclaroval súdu, akou sumou mesačne prispieva na syna. Vzhľadom na to, že nedošlo k preukázateľnému poklesu výdavkov na výživu mal. Z., nedošlo ani k nárastom príjmov na strane matky a napokon nedošlo ani k preukázateľnej a trvalej zmene schopnosti a možnosti na strane otca, nič nebráni otcovi, aby platil výživné v súdom stanovenej výške 200 eur mesačne. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že návrh otca na zníženie výživného zamietne. Vzhľadom na skutočnosť, že vo veľmi krátkej dobe otec podal už druhý návrh na zníženie výživného, s čím sú spojené aj opakované výdavky matky na právne služby, navrhla, aby bol matke priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Otec k odvolaniu matky uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktorý vec správne právne posúdil, vychádzal zo skutočnosti tvoriacich obsah spisu. Pri rozhodovaní prihliadol na odôvodnené potreby mal. dieťaťa, aj na možnosti a schopnosti oboch rodičov. Zdôraznil, že v danom prípade existujú podstatné okolnosti na strane otca spočívajúce v tom, že mu pribudla vyživovacia povinnosť k mal. M. J., ktoré odôvodňujú zníženie výživného. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v celom rozsahu potvrdil.

7. Kolízny opatrovník k odvolaniu matky uviedol, že súd prvej inštancie nerozhodol v záujme a v prospech mal. dieťaťa, keď prihliadol len na zmenu zamestnávateľa otca, jeho aktuálny príjem a aktuálnu situáciu. Zdôraznil, že matka zabezpečuje maximálnu starostlivosť mal. dieťaťu a vytvára podnetné prostredie pre jeho výchovu, výživu a rozvoj. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh otca na zníženie výživného zamietol.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s ust. § 357 písm. d), g) CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127, § 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli odvolacieho súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že odvolanie matky je čiastočne dôvodné.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo návrhu otca na zníženie výživného čiastočne vyhovie. Odvolateľka namieta správnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu ku skutočnému stavu veci a následne prijatému právnomu záveru.

10. Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci pre prijatie záveru o potrebe zmeny rozsahu doposiaľ stanoveného výživného. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky možno konštatovať, že zníženie výživného zodpovedá schopnostiam a možnostiam povinného, otázna ostáva výška primeraného výživného, ktorá by zodpovedala reálnym možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča a odôvodneným potrebám oprávneného dieťaťa, ako aj súdom stanovenie momentu zmeny rozsahu výživného. Odvolací súd po preskúmaní námietok matky, zohľadňujúc výsledky dokazovania, prijal záver o výške vyživovacej povinnosti v inom rozsahu ako súd prvej inštancie a svoj záver odôvodňuje nasledovne:

11. Podľa článku 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa (v ďalšom len „Dohovor“) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Zákon o rodine vychádza z filozofie, že dieťa má zo zákona právo na výživu; ide o jeho zákonný nárok, explicitne je rodičom uložená povinnosť plniť si vyživovaciu povinnosť. Základ vyživovacej povinnosti rodičov k maloletým je zakotvený v rámci demonštratívneho výpočtu zložiek rodičovskej zodpovednosti v § 28 ods. 1 písm. a) Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“). Každá povinná osoba musí vždy, aj keď na úkor vlastných minimálnych potrieb, zabezpečiť dieťaťu výživu. Dieťaťu je zákonom priznané právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

12. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do toho času, pokiaľ nie sú deti samé schopné sa živiť. Obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba vždy porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia. Predpokladom zmeny právoplatného rozhodnutia o výživnom je výrazná zmena okolnosti na jednej či druhej strane, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie súdu o výživnom. Zmena pomerov musí byť pritom výrazná, nie krátkodobého charakteru alebo nepatrná. Zmenou pomerov môže byť aj podstatne vyšší vek dieťaťa, jeho nástup na vyšší stupeň školy, zvýšenie alebo zníženie zárobku niektorého z rodičov, zmena počtu vyživovaných osôb a pod.

Výživné dieťaťa zahŕňa čiastku potrieb na výživu vo vlastnom slova zmysle, ale aj čiastku na uspokojovanie ďalších potrieb dieťaťa (ošatenie, obuv, potreby pre rozširovanie a prehĺbovanie jeho vzdelávania, rozvoj záujmov, hradenie nákladov spojených s kultúrnymi a športovými potrebami). Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, aj od jeho zdravotného stavu.

13. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej).CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery.

Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“). Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča.

14. V prvom rade mal. Z. je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie vyživovacej povinnosti zo strany svojich rodičov. Vyživovacia povinnosť rodiča k nepľnoletému dieťaťu je daná ex lege a obvyklým spôsobom plnenia je stav, kedy dieťa žije v spoločnej domácnosti rodičov a výživné je plnené v naturálnej forme. Súd k stanoveniu konkrétnej výšky výživného pristupuje len v prípadoch potencionálneho ohrozenia oprávneného dieťaťa, t. j., ak rodičia nežijú spolu, a prípadne pokiaľ niektorý z rodičov svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Zmyslom je teda zabezpečiť dieťaťu porovnateľné podmienky s tými, aké by dieťa malo, keby rodičia žili spolu a riadne sa o dieťa starali.

15. Súd prvej inštancie správne posúdil existenciu dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného v časti týkajúcej sa výživného pre mal. Z. v zmysle § 78 ods. 1 a § 121 CMP, a to z hľadiska zmeny pomerov na strane rodiča povinného platiť výživné. Súd prvej inštancie správne posúdil, že na strane otca došlo k zmene pomerov, keď v porovnaní s obdobím poslednej úpravy výživného v roku 2018, otcovi pribudla vyživovacia povinnosť k mal. M. J., nar. XX. XX. XXXX a v porovnaní s obdobím poslednej úpravy výživného príjem otca klesol zhruba o polovicu. Súd prvej inštancie správne porovnával pomery v čase poslednej úpravy výživného, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 07. 06. 2018, č. k 14P/198/2017-59. Zhrnutím tohto zistenia tak možno urobiť záver, že otec v roku 2018 skončil pracovný pomer v zahraničí ako stolár z dôvodu ukončenia zmluvne dohodnutých prác a pre nedostatok pracovnej príležitosti vo Y. sa vrátil na územie Slovenskej republiky. V dôsledku nezaplatenia faktúr, zamestnávateľ vo Y. mu dlhoval na mzde 6 000 eur, ktoré finančné prostriedky otcovi v priebehu roku 2019 zaplatil. Po príchode na Slovenku bol otec od 15. 01. 2019 do 18. 03. 2019 evidovaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny O. ako uchádzač o zamestnanie. Od 19. 03. 2019 do 25. 11. 2019 pracoval vo firme W., s. r. o., O. s príjmom 920 eur, od 02. 11. 2019 do 30. 04. 2020 pracoval vo firme N., s. r. o., O. s príjmom 900 eur, pričom z dôvodu nedostatku zákaziek firma s otcom rozviazala pracovný pomer dohodou. Následne od 01. 05. 2020 bol otec evidovaný na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie a od 05. 10. 2020 do 18. 11. 2020 pracoval vo firme V. V. s. r. o., L. s dohodnutým príjmom 650 eur mesačne. Od 21. 11. 2020 do 15. 01. 2021 otec pracoval vo firme U. A., s. r. o., L. s dohodnutým príjmom 696 eur mesačne. Pre túto firmu otec pracoval ako zlievač a pracovný pomer ukončil výpoveďou z dôvodu, že zamestnávateľ nesplnil podmienky bezpečnosti práce, nemal zabezpečené ochranné prostriedky a práca bola nebezpečná. Od 16. 01. 2021 bol otec opäť zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie, súčasne sa zaučal v spoločnosti E. E., s. r. o., K. a s touto spoločnosťou uzatvoril pracovný pomer od 05. 08. 2021. U tohto zamestnávateľa otec dosahuje nasledovné príjmy: za august 2021 - 538,10 eura, za september 2021 - 623 eur, za október 2021 - 623 eur, za november 2021 - 623 eur, za december 2021 - 632,34 eura a za január 2022 - 646 eur. V súčasnosti otec žije so svojou matkou v rodinnom dome u svojej sestry B. W., rod. J., s ktorou má uzatvorenú nájomnú zmluvu, podľa ktorej otec prispieva sestre na nájomnom 100 eur mesačne (č. I. 13 - 14 spisu). Otec má partnerku Q. K., s ktorou má maloletého syna, vo vzťahu ku ktorému sa otec podieľa na nákladoch týkajúcich sa mal. dieťaťa. Partnerka otca je v súčasnosti na materskej dovolenke a jej jediným príjmom je rodičovský príspevok vo výške 370 eur mesačne. Zo svojho príjmu otec hradí dlh za matku dieťaťa, ktorý spláca svojej sestre, ktorá následne z týchto finančných prostriedkov hradí výživné na mal. Z..

Matka dieťaťa je zamestnaná ako opatrovatelka s príjmom 632 eur mesačne. Spolu s maloletou býva u svojich rodičov, ktorým prispieva na domácnosť sumou 130 eur mesačne.

Mal. Z. navštevuje 8.ročník základnej školy a má náklady, ktoré súvisia s bežným uspokojovaním jej potrieb, ako je stravné, ošatenie, obuv, náklady na čistiace prostriedky, kozmetiku, drogériu a pod.

16. Vyhodnocujúc predmetné zistenia vyplývajúce zo skutočného stavu je dôvodné konštatovať, že na strane otca došlo k podstatnej zmene pomerov, keď v porovnaní s obdobím poslednej úpravy výživného (rok 2018), kedy otec dosahoval v zahraničí príjem 1 200 eur mesačne, jeho príjem klesol zhruba o polovicu. V čase poslednej úpravy výživného otec mal vyživovaciu povinnosť len k mal. Z.. Od XX. XX. XXXX otcovi pribudla vyživovacia povinnosť aj k synovi mal. M. J.. Zmena pomerov je subjektívna, bez zavinenia otca. Otec skončil pracovný pomer vo Y. k 07. 12. 2018 z dôvodu ukončenia zmluvne dohodnutých prác a pre nedostatok pracovnej príležitosti vo Y. sa vrátil na územie Slovenska. Napriek

jeho dosiahnutej praxi v oblasti stolár sa mu nepodarilo nájsť adekvátne zamestnanie, pričom je potrebné do úvahy brať aj vzniknutú ekonomickú situáciu na Slovensku, kedy z dôvodu pandémie došlo k zníženiu pracovných miest a celkovo možnosti uplatniť sa na trhu práce a príjem otca sa od poslednej úpravy výživného znížil zhruba o polovicu.

17. K odvolacej námietke matky, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal potencialitou otca uplatniť sa na trhu práce, nevzal do úvahy matkou predložené inzeráty na poukazujúce voľné pracovné miesta na pozíciu stolár, odvolací súd poznamenáva, že aj keď je otec vyučeným stolárom, odvolací súd poukazuje aj na poznatky z iných konaní v súvislosti s inzerátmi, kde sa skutočne jedná o ponuku práce, kde navyše mzdové podmienky, ktoré sú uvádzané v rámci týchto inzerátov nezodpovedajú skutočnosti a v prípade uplatnenia sa na tom ktorom mieste zamestnávateľ so zamestnancom uzatvára pracovný pomer s minimálnou mzdou.

18. Na druhej strane od poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov aj na strane mal. Z.. V súvislosti s jej prirodzeným fyzickým rastom a psychickým vývojom a záľubami stúpli náklady na uspokojovanie jej základných potrieb, nakoľko potreby rovnako ako výdavky plynutím času podliehajú zmenám. Taktiež aj vo všeobecnosti došlo k zvýšeniu životných nákladov.

19. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Je nevyhnutné prihliadnuť na to, že matka sa osobne o dcéru stará, zabezpečuje jej bývanie, finančne zabezpečuje jej materiálne potreby. Matka teda svoju vyživovaciu povinnosť plní aj formou osobnej starostlivosti.

20. Vzhľadom na vyššie uvedené má odvolací súd za to, že na strane otca síce došlo k zmene pomerov odôvodňujúcich zníženie výživného, avšak prihliadajúc na zmenu aj u mal. Z., ktorá s pribúdajúcim vekom má zvýšené náklady na ošatenie, obuv, stravu, hygienické potreby a na to, že otec do budúcnosti dokáže dosiahnuť aj vyšší príjem, dospel odvolací súd k záveru, že je v možnostiach a schopnostiach otca platiť výživné na mal. Z. sumou 180 eur mesačne.

21. Potentialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciou, kedy povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje mal. deti zabezpečil, aby mal. dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám mal. dieťaťa. Potentialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti je súd povinný vždy prihliadať na pomery rodičov, pričom berie v úvahu nielen fakticky dosahovaný príjem rodičov, ale aj tie, ktoré by mohol dosahovať s prihliadnutím na schopnosti a možnosti osoby k výžive povinnej. V podstate to znamená, že povinný by v takej situácii mal začať hľadať lepšiu zárobkovú činnosť než tú, ktorú deklaroval pre rozhodné obdobie.

22. Zákonodarca umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Zdôvodnenie sa vidí v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby svojim konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa zamestnania, zárobku a majetkového prospechu. Odvolací súd vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania nepovažuje konanie povinného otca za také, ktoré by znamenalo bez pochybností zníženie rozsahu vyživovacej povinnosti pre mal. Z.. Príjmy, ktoré by mohol otec dosahovať v budúcnosti nie je možné nateraz určiť a nie je tak možné ani konštatovať, že reálne bez pochyb otec môže dosahovať vyšší príjem, z ktorého by bolo možné pri stanovení výživného vychádzať.

23. Pri komplexnom posúdení pomerov otca treba prihliadať aj na to, že otec nemá a nevlastní žiaden majetok, žije v domácnosti u svojej sestry, ktorej prispieva na nájomné sumou 100 eur mesačne, partnerka otca Q. K., s ktorou má mal. syna, vzhľadom na zdravotné problémy jej staršieho syna M. M. pochádzajúceho z predchádzajúceho vzťahu, býva v L. a jej jediným príjmom je rodičovský príspevok. Vzhľadom na výšku príjmu priateľky otca a jej vyživovaciu povinnosť k mal. synovi, otec je povinný podieľať sa aj na nákladoch týkajúcich sa mal. M..

24. Vyššie popísané zistenia svedčia o závere, že príjmové i majetkové pomery otca, ale aj majetkové a príjmové pomery matky sú dôvodom pre uspokojovanie nielen základných potrieb dieťaťa, ale aj iných

potrieb mal. Z., ktoré sú závislé však na celkovej životnej úrovni otca ako povinného rodiča, ako aj na jeho majetkových pomeroch a na pomeroch matky.

25. Pre stanovenie výšky spotrebnej zložky tak potom sú rozhodujúce aktuálne potreby mal. dieťaťa ako jeden z limitujúcich faktorov. Tú, ale platí, že povinný rodič môže byť zaviazaný k uspokojovaniu potrieb dieťaťa iba v takej miere, v akej to umožňujú jeho pomery. Nemožno však naproti tomu uzavrieť, žeby tieto potreby mali byť neobmedzené a kritérium pre stanovenie hornej hranice spotrebnej zložky predstavujú iba príjmy, možnosti a schopnosti rodiča. Bez pochyb je možno spotrebovať akékoľvek množstvo peňažných prostriedkov, je však možné pre potreby určenia výšky spotrebnej zložky výživného zohľadniť iba odôvodnené potreby, teda také, ktoré slúžia k zabezpečeniu dieťaťa po stránke materiálnej, takže je tam najmä strava, bývanie, oblečenie, zdravotná starostlivosť i sociálna (záujmová) činnosť, a to v kvalite zodpovedajúcej životnej úrovni jeho rodičov.

26. Odvolací súd s vyhodnotením zákonných kritérií pre stanovenie rozsahu nového výživného, a to vo veku oprávnených potrieb dieťaťa, možnosti, schopnosti otca, jeho životnú úroveň s prihliadnutím na vyživovaciu povinnosť otca aj k mal. synovi, pomery priateľky otca, považuje výživné zo strany otca v rozsahu 180 eur mesačne, príjmu otca ako povinného rodiča za výživné primerané.

27. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP zmenil tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

28. O trovách celého konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).